Ondersteuner Jan van Nierop

Een terugblik op een jaar STO: Jan van Nierop, programmaleider landelijk ondersteuningsteam

STO is een jaar onderweg. Een jaar waarin corona plannen soms omgooide of uitstelde, maar er gelukkig ook dingen wel lukte. Een goede aanleiding om terug te blikken met enkele ondersteuners. Deze aflevering: Jan van Nierop programmaleider van het landelijk ondersteuningsteam en ondersteuner voor enkele regio's.

"Als ik zie wat de regio's ondanks de coronatoestand gedaan hebben, dan vind ik dat ze het voor het overgrote deel ongelofelijk goed gedaan hebben", begint Van Nierop zijn verhaal. "Ondanks alle restricties heeft iedereen ervoor gezorgd dat er aan de inhoudelijke voorwaarden gewerkt is." En sommige dingen konden gewoon niet. De stages, het ontvangen van de leerlingen uit het PO, de scholing van docenten. "Daar baalt iedereen enorm van, het heeft alles wat ze met elkaar wilden bereiken een beetje tekort gedaan."

Ondanks corona zijn er ook volop resultaten behaald. "Vooral wat betreft het opzetten van samenwerkingen met het bedrijfsleven. Dat is toch wel heel mooi. En je ziet ook dat veel regio's met digitale middelen veel voor elkaar hebben gekregen." De ondersteuner noemt als voorbeeld de regio Zeeland, waar digitale bedrijfsbezoeken zijn georganiseerd. "Op die manier is het mogelijk wat minder effectief, maar zo hebben ze toch iets voor elkaar gekregen."

Op het gebied van samenwerking, zag Van Nierop dat dit niet altijd automatisch gaat. "Zo'n samenwerking doe je niet zomaar, dat is iets waar we aan moesten wennen om voor elkaar te krijgen. Maar daar zetten de regio's stappen in." Het blijkt lastig om van een concurrentiestand de knop om te zetten naar een samenwerking. "De afgelopen decennia hebben ze in die stand gestaan. Dat heeft natuurlijk ook te maken met het systeem rond de bekostiging, je moest wel. Nu is er gezamenlijk geld en moet dit samen besteed worden. Dat lukt steeds beter."

Inhaalslag

De coronacrisis heeft ook voor veel onduidelijkheid gezorgd, die er nog steeds is. In zijn rol als programmaleider van het landelijk ondersteuningsteam, hoort hij de vele vragen. Hoe halen we de onderwijsachterstand in? En kan dat eigenijk wel? "Schoolbezoeken en stages, gastlessen, dat is allemaal moeilijk in te halen. Je kan niet alsnog de PO-leerlingen benaderen die dit jaar zijn doorgestroomd. Maar de scholing van docenten kan bijvoorbeeld weer wel op een later moment."

Ondertussen zijn de examens op komst, gaan de scholen mogelijk een stukje open. "En daarnaast is er het normale werk. De scholen worden zwaar belast,

de bordjes liggen vol. Ik hoor schooldirecteuren nu al zeggen dat ze moe beginnen te worden van alles wat ze geregeld moeten krijgen. En dat kan ik me als oud-schooldirecteur goed voorstellen."

Inmiddels zijn er gesprekken met het ministerie geweest om te bespreken hoe de komende periode eruit moet gaan zien. "Moeten we nadenken over aanpassingen van het Sterk Techniekonderwijs op bepaalde onderdelen? Wat kunnen we verwachten de komende tijd en wat is onmogelijk om te doen? Daar moeten we naar de scholen toe eerlijk in zijn. Die gesprekken zijn in volle gang", aldus Van Nierop.

Ondertussen komt ook de voortgangsrapportage voor STO eraan. Daar moet een soort 'coronaparagraaf' in komen, zodat regio's kunnen aangeven wat er wel en niet gelukt is. "Dat verschilt erg per regio, in bijvoorbeeld Friesland en Drenthe hebben ze minder last gehad van corona dan Brabant, waar ze middenin de epidemie zaten. Maar mag de ene regio dan minder doen dan de andere? Dat zijn ingewikkelde kwesties."

Succesvol

Ondanks alle coronaproblemen is er ook een heleboel wel gelukt, zag de ondersteuner het afgelopen jaar. "In de regio Zeeland heeft een samenwerking tussen twee scholen ertoe geleid dat leerlingen van het derde jaar nu samen met het mbo op één plek les krijgen. Dat ze de teams bij elkaar hebben gekregen en de leerlingen nu als één groep gaan bekijken. Ik vind het mooi dat ze dat voor elkaar hebben gekregen."
In Noord-Oost Eindhoven werd het afgelopen jaar samen met het bedrijfsleven een techhub gebouwd. In Zuid-Limburg is een succesvolle doorlopende leerlijn ontwikkeld. In de regio Leiden werd in Teylingen een Technology Hotspot ontwikkeld. "Zo zie je in het hele land dat er van alles gebeurd is, daar ben ik erg blij mee."

Project

En er zijn ook dingen die wat minder vlot verlopen. "Een van de moeilijkste dingen die ik zie, is dat STO te veel wordt gezien als een project. Daardoor is er soms een scheiding tussen de dagelijkse gang van zaken en STO." In de praktijk zorgt dat er soms voor dat er een besluit wordt genomen dat haaks staat op de STO-plannen. "Een schooldirecteur denkt bijvoorbeeld, ik stop met PIE want ik heb te weinig leerlingen, maar er wordt dan niet nagedacht over de gevolgen dat dit heeft voor het STO-plan. En er zijn afspraken gemaakt met samenwerkingspartners en de regio. Ik heb dit nu al zo'n vier of vijf keer gehoord, dat vind ik opvallend."

Van Nierop snapt de overweging van de schooldirecteur wel. "Hij of zij zoekt oplossingen voor een probleem met leerlingenaantallen, of kijkt naar de prognose op de lange termijn. Maar er zijn afspraken gemaakt met partijen in de regio, ook met bedrijven. Dan kan je niet opeens zo'n besluit nemen."

Ook moet er meer aandacht besteed worden aan de samenwerking met de brancheorganisaties. "Vanuit de branches en STO merkte je dat er verschillende verwachtingen zijn over wat er te gebeuren staat. Daar moeten we dus extra aandacht aan besteden."

Tekort aan docenten

En dan is er nog het probleem rond het tekort aan techniekdocenten, een wat taaier probleem dan Van Nierop verwacht had. "Je kan op landelijk niveau bijvoorbeeld zeggen dat er 500 docenten nodig zijn. Als een school een docent zoekt en vindt, dan is het probleem voor die school en regio opgelost. En dan verdwijnt het van tafel." Er zit dus een verschil in de probleemherkenning tussen de school, de regio, op bovenregionaal niveau en landelijk niveau. "Dat houdt ook verband met andere dingen, zoals bevoegdheden, scholing, wat er wel en niet kan. Toen ik zelf schooldirecteur was, voelde het probleem ook opgelost als ik een docent gevonden had. Zeker als het nog een jonge docent was. Maar op landelijk niveau is en blijft het een probleem."

Op de middellange tot lange termijn zijn er 500 tot 750 docenten nodig in het techniekonderwijs. "We moeten dus met hogescholen en het bedrijfsleven in gesprek, en ook met partijen die scholing bieden. De urgentie voor dit probleem ligt niet in de regio, en dat snap ik ook wel. We moeten dit landelijk oplossen. Dat zien de hogescholen en het ministerie ook, het is niet alleen ons probleem."

Open dagen

Van Nierop kijkt uit naar het moment dat de scholen weer opengaan. "Ik ben benieuwd naar alle LOB-activiteiten op het VO en PO. Hoe gaan we kinderen interesseren voor een keuze voor techniek, over het hele vmbo, van basis tot de theoretische leerweg. Ik ben benieuwd hoe we dat voor elkaar gaan krijgen. Kunnen er open dagen georganiseerd worden? Kunnen ze bedrijven bezoeken of gastlessen organiseren? We moeten vooral ook kijken welke middelen het meest effectief zijn gebleken. Daar ben ik erg nieuwsgierig naar."

Ook hoopt de programmaleider dat er meer aandacht komt voor de innovaties in de techniek, en hoe dit in de lesprogramma's te verwerken. "Er zijn steeds meer elektrische auto's, hoe krijgen we daar meer lesstof over voor Mobiliteit & Transport?" Drones krijgen inmiddels al wat ruimte in techniekklessen. Het nieuwe bouwen komt aan bod in de BWI-programma's. De volgende stap is om de innovaties in de techniek te blijven volgen in de STO-programma's."